

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 16.05.1980, sp. zn. 6 Tz 15/80, ECLI:CZ:NS:1980:6.TZ.15.1980.1

Číslo: 11/1981

Právní věta: K pěstování zeleniny ve vlastní zahradě a k prodeji takto vypěstované zeleniny není třeba povolení. Proto takové jednání nenaplnňuje znaky skutkové podstaty trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. Je-li pachatel stíhán pro takový skutek, nelze jej odsoudit ani pro trestný čin zkrácení daně podle § 148 tr. zák., který je naplněn zcela odlišným jednáním i následkem, a nejde tedy o totožný skutek.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 16.05.1980

Spisová značka: 6 Tz 15/80

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Neoprávněné podnikání, Zásada obžalovací

Předpisy: 140/1961 Sb. § 118 odst. 1
§ 148 141/1961 Sb. § 220 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil pravomocný rozsudek městského soudu v Brně ze dne 12. října 1979 sp. zn. 4 T 170/79 a obviněnou A. J. zprostil obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. pro trestný čin nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák.

Z odůvodnění:

Rozsudkem městského soudu v Brně z 12. 10. 1979 sp. zn. 4 T 170/79 byla obviněná A. J. uznána vinnou trestným činem nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustila tak, že od roku 1976 do 25. 7. 1979 v Brně na své zahradě ve větším rozsahu pěstovala neoprávněně bez povolení národního výboru zeleninu, přičemž část produkce prodávala zájemcům z řad obyvatelstva, a tak dosáhla čistého zisku nejméně 3000 Kčs za rok 1976, 5000 Kčs v roce 1977, 5000 Kčs v roce 1978 a 2700 Kčs v roce 1979. Za to jí byl podle § 118 odst. 1 tr. zák. uložen trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu jednoho roku. Tento rozsudek nabyl právní moci dne 20. 11. 1979.

Proti tomuto rozsudku podal generální prokurátor ČSR ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro

porušení zákona v neprospěch i ve prospěch obviněné. Vytkl, že městský soud přehlédl, že k pěstování zeleniny na vlastní zahradě a k prodeji takové zeleniny nemusí mít občané povolení, což vyplývá z ustanovení § 6 odst. 1 vyhl. č. 13/1968 Sb., přičemž toto právo občanů není žádným předpisem omezeno. Proto městský soud nesprávně shledal v jednání obviněné skutkovou podstatu trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. Z provedených důkazů je však zřejmé, že obviněná nepodávala z této své výdělečné činnosti příznání k zemědělské dani. Je proto důvodně podezřelá z trestného činu zkrácení daně podle § 148 tr. zák., popř. z jeho pokusu. Městský soud měl učinit potřebná skutková zjištění ve vztahu k tomuto trestnému činu. Jde o totožný skutek, neboť zisk doposud považovaný za zisk z nedovolené činnosti byl ovlivněn tím, že obviněná nepřiznala svůj příjem ke zdanění.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen v neprospěch obviněné.

Městský soud v Brně v souladu s provedenými důkazy zjistil, že obviněná společně se svým manželem vlastní zahradu, o kterou se sama starala. Na této zahradě pěstovala zeleninu, z níž část prodávala občanům z okolí svého bydliště a tak dosáhla čistého zisku v uvedené výši. Městský soud dále zjistil, že obviněná neměla k prodeji zeleniny občanům povolení národního výboru. Po zhodnocení těchto zjištěných skutečností dospěl městský soud k závěru, že obviněná svým jednáním naplnila skutkovou podstatu trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák.

Provozování soukromého výrobního nebo jiného výdělečného podnikání ve větším rozsahu naplňuje znaky trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. jen za předpokladu, že pachatel takové podnikání provozuje neoprávněně. Proto je třeba zkoumat, zda k výdělečné činnosti, kterou pachatel prováděl, je třeba povolení. Zjistí-li se, že šlo o činnost, k níž je třeba povolení, je nutno dále zkoumat, zda pachatel povolení k činnosti měl.

Městský soud sice zjistil, že obviněná neměla k prodeji zeleniny ze své zahrady povolení národního výboru, avšak nezabýval se otázkou, zda k pěstování zeleniny na vlastním pozemku a k prodeji takto vypěstované zeleniny občanům je vůbec třeba povolení. V tomto směru je třeba uvést, že k pěstování zeleniny na vlastní zahradě není třeba žádného povolení a tato činnost také není omezena žádnou normou. Naopak je politickoeconomickým požadavkem, aby drobní uživatelé půdy co nejvíce využívali tyto pozemky k pěstování zeleniny a ovoce a touto svou činností přispívali k doplnění trhu těmito produkty.

Městský soud dále přehlédl, že podle § 6 odst. 1 vyhl. č. 13/1968 Sb. mohou občané prodávat zemědělské produkty z vlastní rostlinné a živočišné produkce, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak. Žádný ze zvláštních předpisů, které tu z hlediska rostlinné produkce přicházejí v úvahu (např. zák. č. 61/1964 Sb., o rozvoji rostlinné výroby a vyhl. č. 62/1964 Sb., kterou se vydávají prováděcí předpisy k tomuto zákonu), neomezuje oprávnění občanů prodávat zemědělské produkty z vlastní rostlinné produkce. Toto oprávnění je zakotveno i v § 4 odst. 1 písm. b) vyhl. č. 123/1976 Sb., o základních podmínkách dodávky zemědělských výrobků a potřeb, podle něhož drobní uživatelé půdy (§ 1 odst. 5 a § 152 odst. 2 cit. vyhl.) mohou prodávat zemědělské výrobky kromě nákupním organizacím též občanům pro jejich vlastní potřebu bez nějakého omezení. Z těchto právních předpisů tedy vyplývá, že obviněná mohla pěstovat zeleninu na vlastním pozemku a prodávat ji občanům bez povolení národního výboru.

Jestliže tedy městský soud vycházel z toho, že obviněná pěstovala zeleninu na vlastním pozemku a prodávala ji občanům neoprávněně a v důsledku toho posoudil její jednání jako trestný čin nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák., porušil zákon v ustanovení § 118 odst. 1 tr. zák. v neprospěch obviněné.

Stížnosti pro porušení zákona, pokud vytýká městskému soudu, že měl zjišťovat, zda obviněná se skutkem uvedeným v žalobním návrhu nedopustila trestného činu zkrácení daně podle § 148 tr. zák., když z výnosu prodeje zeleniny občanům neplatila zemědělskou daň, popř. daň z příjmu obyvatelstva, nelze přisvědčit.

V souladu s obžalovací zásadou může soud v hlavním líčení jednat a rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu (§ 220 odst. 1 tr. ř.). V tomto případě obviněná byla žalována pro skutek záležející v tom, že od roku 1976 do 25. 7. 1979 na své zahradě ve větším rozsahu pěstovala neoprávněně bez příslušného povolení národního výboru zeleninu, z níž část prodávala občanům a tak dosáhla čistého zisku v rozsahu výše uvedeném. V takto vylíčeném skutku nejsou obsaženy okolnosti, které by zahrnovaly též skutkovou podstatu trestného činu zkrácení daně podle § 148 tr. zák. Není v něm totiž obsaženo jednání, které u trestného činu podle § 148 odst. 1 tr. zák. má směřovat k tomu, aby pachatel dosáhl pro sebe nebo pro někoho jiného, aby daň byla příslušným státním orgánem stanovena nižší než v zákonné částce, nebo aby zmařil vyměření daně vůbec. Toto jednání nelze, jak má za to stížnost pro porušení zákona, dovodit ani z údajů o výši zisku, jehož obviněná měla dosáhnout nedovoleným podnikáním a který je podle jednotlivých let uveden ve skutku obsaženém v žalobním návrhu. V tomto směru totiž není možno z pouhé výše dosaženého zisku bez uvedení skutečností majících vztah ke skutkové podstatě trestného činu podle § 148 tr. zák., dospět k tomu, že zisku bylo dosaženo také tím, že obviněná nepřiznala příjem z uvedené činnosti ke zdanění. Vzhledem k tomu, že u trestného činu zkrácení daně podle § 148 tr. zák., následek spočívá v tom, že stát nedostane ušlou daň a naproti tomu trestný čin nedovoleného podnikání podle § 118 tr. zák. má za následek nežádoucí obnovování a rozvoj soukromovlastnických společenských vztahů v naší společnosti, nelze ani z hlediska následku, který je u uvedených trestných činů zcela rozdílný, vyvodit, že obviněná se skutkem popsáním v žalobním návrhu dopustila trestného činu zkrácení daně podle § 148 tr. zák.